

Sitoumus

Vesi- vastuullisuus ostotoiminnassa

Sisällysluettelo

1. Lähtötilanne	3
2. Vastuumme	4
3. Näkökulma kestävämpään veden käyttöön	5
3.1 Hotspot-analyysi: Makean veden käyttö ja käsittely.....	5
4. Toimintamme	7
4.1 Toimenpiteet toimitusketjussa	8
4.1.1 Hedelmät ja vihannekset	8
4.1.2 Kukat ja kasvit.....	9
4.1.3 Tekstiilit	9
4.1.4 Raaka-aineet	11
4.1.5 Lähiruoka	11
4.2 Toimenpiteet toimipisteissämme	12
4.3 Viestintä	12
5. Lähteet	13

1. Lähtötilanne

Vesi on elintärkeä hyödyke sekä ihmisille että luonnolle. Biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi planeetallamme vesi on elinehto ja perusta. Yli kaksi kolmasosaa maapallon pinnasta on veden peitossa, mutta suurin osa siitä on merien suolavettä. Ihmiset tai useimmat eläimet ja kasvit eivät voi käyttää sitä, vaan tarvitaan makeaa vettä.

Puhtaan veden saanti on Yhdistyneiden Kansakuntien mukaan määritelty ihmisen perusoikeudeksi vuodesta 2010 lähtien. Käyttökelpoinen makea vesi on kuitenkin vain 0,01 prosenttia maailman kokonaisvesimäärästä. Lisäksi maailman makean veden resurssit jakautuvat epätasaisesti. Niukkuus vaikuttaa joihinkin alueisiin huomattavasti enemmän kuin toisiin. On myös kausivaihteluita: pitkäaikainen kuivuus kesäkuukausina aiheuttaa pohjaveden ja jokien tason laskun jopa vesirikkailla alueilla. Sitä vastoin suhteettoman suuret sademäärät voivat toisaalla johtaa tulviin.

Samalla kun maailman väestömäärä on melkein nelinkertaistunut viime vuosisadalla, sen vedenkulutus kasvoi yli kaksi kertaa nopeammin. Erityisesti elintarvikkeiden, tekstiilien ja muiden kulutustavaroiden lisääntyvä tuotanto voi johtaa runsaaseen veden kulutukseen ja veden pilaantumiseen liittyvään resurssipulaan sekä epäoikeudenmukaiseen resurssien jakautumiseen. Ilmastonmuutos lisää myös paineita alueilla, missä vesivarat ovat rajalliset. Tämän seurauksena veden niukkuus vaikuttaa yhä suurempaan osaan väestöstä. Tämä aiheuttaa yhä enemmän vesiriskejä – tilanteita, joissa veteen liittyvät konfliktit ovat todennäköisiä.

Elintarvikkeiden vähittäiskauppa käyttää keskimäärin 47 litraa vettä yhden euron liikevaihtoa kohti, mikä on selvästi enemmän kuin muu teollisuus¹. Vesiriskeillä on siksi tärkeä rooli: veden saatavuuden puute on erityinen riski toimitusketjun alkupäässä. Tämä koskee erityisesti maatalouden alkutuotantoa, jonka osuus maailman vedenkulutuksesta on 70 prosenttia. Maataloudessa käytetään myös torjunta-aineita ja lannoitteita, joilla on kielteinen vaikutus veden laatuun.

Tätä taustaa vasten elintarvikkeiden vähittäiskaupalla on vastuu – erityisesti ostotoiminnassa – käsitellä vettä huolellisesti ja säästeliäästi luonnonvarana. Sekä kulutuksella että mahdollisella likaantumisella on tässä suhteessa merkitystä. Tästä syystä makean veden vastuullinen käyttö on keskeinen toiminta-alue Lidlin ostostrategiassa.

Tässä vesilinjauksessa määritellään makean veden käsittely elintarvikkeiden, hedelmien ja

vihannesten ja kukkien ja kasvien tuotannossa sekä lähiruoan ja muiden kuin ruokatuotteiden jakelussa.

2. Vastuamme

Lidlin mielestä kestävämpi vedenkäyttö ei ole tulevaisuuden tehtävä, vaan tämän päivän ydinkysymys. Autamme suojelemaan makean veden resursseja koko arvoketjussa sekä vähentämään veden kulutusta ja veden pilaantumista toimitusketjuissamme erilaisilla toimenpiteillä.

E erityisen tärkeänä pidämme luonnon vesivarojen suojelua ja säilyttämistä maailmanlaajuisesti. Vesihuollossa pyrimme tietoisempaan makean veden käyttöön. Tavaravalikoimaamme kuuluu useita tuotteita, joihin liittyy vesiriskejä niiden alkuperämaassa. Niitä ovat esimerkiksi tuotannossa käytetty veden määrä, veden saatavuus kyseisillä alueilla sekä veden laatu, jota pilaantuminen saattaa heikentää. Tällaiset tuotteet ovat pääasiassa maataloustuotteita, mutta myös jalostettuja elintarvikkeita ja muita kuin elintarvikkeita.

Velvollisuutemme täyttämiseksi kehitämme vesistrategiaa, jonka tavoitteena on vähentää toimitusketjujemme vesiriskejä merkittävästi. Tämän myötä teemme tiivistä yhteistyötä asianomaisten alkuperämaiden sidosryhmien kanssa. Toimittajien lisäksi tähän kuuluvat myös tekniset asiantuntijat ja kansalaisyhteisöt, kuten Alliance for Water Stewardship². Tuemme kumppaneitamme tässä prosessissa esimerkiksi säännöllisten koulutusten avulla yhdessä työntekijöidemme kanssa. Laajennamme jatkuvasti jo olemassa olevia kumppanuuksia ja aloitteita ja solmimme uusia yhteistyöhankkeita.

3. Näkökulma kestävämpään veden käyttöön

Lähestymistapa kestävämpään veden käyttöön

Lidlin huolellisuusperiaate³ määrittelee selkeät ohjeet kestävä kehityksen strategian järjestelmälliselle toteuttamiselle yrityksessä ja takaa sen yhdenmukaisen noudattamisen. Samoihin ohjeisiin pohjautuu kestävämmän vedenkäytön hallintamalli: Aluksi riskit ja mahdollisuudet tunnistetaan osana hotspot-analyysiä. Tunnistettujen vesialueiden perusteella laaditaan tavoitteet ja toimenpiteet näiden mahdollisten vesiriskien minimoimiseksi. Toteutusvaiheessa toimenpiteiden tehokkuutta tarkistetaan jatkuvasti ja parannetaan tarvittaessa. Raportoimme onnistumisista ja epäonnistumisista avoimesti. Yksittäisiä prosessivaiheita käsitellään tarkemmin jäljempänä.

3.1 Hotspot-analyysi: Makean veden käyttö ja käsittely

Tunnistaaksemme maatalouden toimitusketjuissamme olevat vesiriskit teimme vuonna 2019 aiheesta analyysin.

Analyysin avulla voidaan tunnistaa tuoteryhmät, joilla on korkeimmat (negatiiviset) kestävyysvaikutukset. Koska veteen liittyvät riskit toimitusketjussa voivat vaihdella veden pilaantumisesta viljelykäytäntöihin (lannoitteiden ja torjunta-aineiden levitys) ja valmistettavan tuotteen vesi-intensiteettiin (vesijalanjälki), tarkastelimme valikoimaamme kahden tekijän perusteella: veden kulutus ja veden pilaantuminen*.

* Alatuoteryhmät otettiin huomioon Lidlin sisäisen luokituksen mukaisesti.

Hotspot-analyysi osoitti, että tuoteryhmistä suurimmat vesiriskit ovat jalostamattomilla hedelmillä ja vihanneksilla sekä tietyillä jalostetuilla elintarvikkeilla. Hotspotit sijaitsevat erityisesti maatalouden alkutuotannossa kastelun avulla viljellyillä alueilla, joilla on suuri vesipula, sekä lannoitteiden ja torjunta-aineiden päästöissä vesistöihin.

Toimitusketjumme vesiriskien lisäksi mittaamme jatkuvasti myymälöidemme vedenkulutusta. Toimitusketjun kulutukseen verrattuna määrä on kuitenkin hyvin alhainen, minkä vuoksi keskitymme tässä sitoumuksessa toimitusketjuun.

Tehdyn analyysin tulokset ovat lähtökohta sille, että voimme tarkastella tarkemmin valikoimamme vesivaikutuksia ja kehittää niihin perustuvia tavoitteita ja toimenpiteitä, joita esitellään seuraavaksi.

4. Toimintamme

Kehittämällä Lidl:n ostotoimintaa voimme paremmin suojella vesivaroja maapallolla. Yksi keino tähän on sertifioitujen tuotteiden osuuden lisääminen valikoimassamme. Tällä tavoin tuemme tunnustettuja vastuullisuusaloitteita ja samalla varmistamme kestävien tuotantotapojen vähimmäisvaatimusten täyttymisen.

Yhteistyö sertifioitujen toimittajien kanssa ja tuotevalikoimamme laajentaminen vastuullisuusmerkityillä tuotteilla ovat siis keskeisiä askelia myös toimitusketjujen vesivastuullisuuden lisäämiseksi. Yhteistyössä ulkoisen tutkimuslaitoksen kanssa selvitimme, millä vastuullisuusmerkinnöillä tai toimittajasertifikaateilla on suurin suojaava vaikutus veden osalta. Selvityksessä tarkasteltiin myös, millä aloitteilla on suurin suojavaikutus. Valikoimastamme löytyy mm. luomu- ja Rainforest Alliance -sertifioituja tuotteita, ja lisäksi vaadimme hedelmä- ja vihannestoimittajilta toiminnan laadusta kertovaa sertifiointia. Tällä tavalla luomme kestäviä tuotteita, joissa on huomioitu myös vesiriskit. Esimerkiksi Rainforest Alliance määrittelee tiukat ohjeet veden taloudelliselle käytölle luonnonvarana.

Veden tietoisempi käyttö toimitusketjussa: Jäsenyys Alliance for Water Stewardship -järjestössä

Vuonna 2018 Lidl liittyi monen toimijan yhteiseen Alliance for Water Stewardship (AWS) -aloitteeseen. Ensimmäisenä kansainvälisenä standardina AWS International Water Stewardship Standard mittaa veden käyttöä sosiaalisten, ympäristöön liittyvien ja taloudellisten kriteerien perusteella. AWS alkaa siis yritystasolta ja koskee sekä teollisuutta että maataloutta. Standardi tarjoaa yrityksille puitteet ymmärtää, suunnitella, toteuttaa, arvioida ja välittää paikkakunnan vesihuoltoon liittyviä toimenpiteitä. Jäsenyyden myötä otamme askeleen lähemmäs tavoitettamme eli kestävämpää vedenkäyttöä.

4.1 Toimenpiteet toimitusketjussa

4.1.1 Hedelmät ja vihannekset

Veden käytön parantaminen

Standard GlobalG.A.P -jäsenyytemme velvoittaa Lidlä vaatimaan maatalouskumppanuusyrityksiltään, että nämä dokumentoivat toimintansa hyvien maatalouskäytäntöjen mukaisesti. Myös vedenkäytön näkökohdat otetaan huomioon⁴. Yhdessä viljelijöiden kanssa käymme läpi myös GlobalG.A.P. Sustainable Program for Irrigation and Groundwater Use (SPRING) -moduulin⁵, joka käsittelee erityisesti vesinäkökohtia käytännön sovellettavuuden tasolla. Vuoden 2017 alusta lähtien olemme myyneet ainoastaan GlobalG.A.P.- tai IP Kasvikset -perussertifioitujen viljelijöiden tuotteita. Tavoitteenamme on, että vuoden 2021 loppuun mennessä viljelijöillä on sekä kunnianhimoinen ympäristösertifikaatti että työoloihin liittyvä sertifikaatti.

Veden saastumisen vähentäminen

Hedelmien ja vihannesten tuottajien kanssa Lidl teki tavoitesopimuksen jo vuonna 2006: se määrittelee torjunta-aineiden käytön kestävästi vähentämisen. Yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi torjunta-ainejäämille vahvistettiin viitearvo, joka on kolmasosa laillisesta enimmäismäärästä. Tavoitteen toteuttamiseksi käynnistimme Lidlin torjunta-aineiden vähentämishjelman. Ohjelmassa kehitettiin yhdessä asiantuntijaryhmän kanssa lista käytöstä poistettavista torjunta-aineista tuoreiden hedelmien ja vihannesten⁶ viljelyssä. Työskentelemme yhdessä hedelmä- ja vihannesviljelijöidemme kanssa näiden korkeamman riskin aineiden poistamiseksi käytöstä vuoden 2022 toukokuuhun mennessä. Vähentämällä käyttöä vaiheittain annamme tuottajillemme mahdollisuuden arvioida vaatimusten vaikutukset ja sopeutua niihin, löytää sopivia kasvinviljelyvaihtoehtoja ja toteuttaa ne yhteistyössä kanssamme. Lopputulemana ympäristöön pääsee vähemmän torjunta-aineita.

Toimenpiteiden arviointi

Arvioimme ja testaamme ostotoiminnassamme käyttöön otettujen toimenpiteiden vaikutuksia toimitusketjumme vesivastuullisuuteen. Arviointiprosessin osatekijöitä ovat esimerkiksi:

Perusteellinen analyysi: Yksityiskohtaisempaan vesiriskien analyysiin käytämme Maailman luonnonvarasäätiön (WRI) maatalousalalle maakohtaisesti kehittämää vesistressi-indeksiä⁷. Lisäksi käytetään tuotekohtaisia vesi-indikaattoreita, jotka perustuvat Water Footprint Networks (WFN) -tietoihin. Nämä kaksi lähestymistapaa yhdessä mahdollistavat eri maa–tuote-yhdistelmien vesiriskien arvioinnin. Tulokset ovat pohjana vesiriskin luokittelulle tuotteen toimitusketjussa. Tällä tavalla luomme perustan riskiperusteisille toimenpiteille vesiriskien vähentämiseksi.

Vesiriskien huomiointi: Käytämme vesiriskien torjunnassa sertifikaatteja, kuten GlobalG.A.P. Spring tai AWS International Water Stewardship Standard. Aloitimme kesällä 2020 pilottihankkeen tämän lähestymistavan toimivuuden arvioimiseksi.

4.1.2 Kukat ja kasvit

Vedenkulutuksen ja pilaantumisen minimoimiseksi myymiemme kukkien ja kasvien tuotannossa sekä hyvän maatalouskäytännön takaamiseksi esimerkiksi tehokkaan kastelun muodossa olemme vuoden 2020 alusta lähtien hyväksyneet vain sellaisia tuotantoyrityksiä, joiden tuotannon ohjenuorana on GlobalG.A.P tai IP Sigill Koriste- ja taimitarhakasvit-sertifiointi. Tämän toiminnan myötä ympäristöön pääsee vähemmän torjunta-aineita.

4.1.3 Tekstiilit

Veden käytön parantaminen

Veden kulutuksen vähentämiseksi tekstiilien tuotannossa luotamme sertifiointiorganisaatioihin, kuten Cotton Made in Africa (CMiA), Organic Content Standard, Global Organic Textile Standard (GOTS), Better Cotton Initiative tai Fairtrade. Luomupuuvillan kasvatusta kuluttaa vähemmän vettä - samalla käytetään vähemmän lannoitteita kuin tavanomaisen puuvillan kasvatuksessa⁸. CMiA:n puuvillaa kasvatetaan yksinomaan sadevedellä. Maailman keskiarvoon verrattuna se säästää yli 2100 litraa vettä yhtä kilogrammaa puuvillakuitua kohti⁹. Luomupuuvillan käytön lisäksi GOTS-standardissa käsitellään myös veteen liittyviä kriteerejä puuvillan jalostuksessa tekstiileiksi. GOTS velvoittaa sertifioidut tuotantolaitokset määrittelemään tavoitteet vedenkulutuksensa vähentämiseksi. Myös Fairtrade-sertifioidut tuotteet sisältävät tällaisia veteen liittyviä kriteerejä.

Tästä syystä Lidl:n tavoitteena on hankkia vuoden 2022 loppuun mennessä kaikki puuvillatuotteensa kestävästä lähteistä, joiden standardeja ovat Cotton Made in Africa, Organic Content Standard, Global Organic Textile Standard, Better Cotton Initiative tai Fairtrade.

Veden saastumisen vähentäminen

Vuonna 2014 Lidl liittyi Greenpeacen DETOX-kampanjaan, jonka tarkoituksena on poistaa haitalliset kemikaalit tekstiilien maailmanlaajuisista toimitusketjuista¹⁰. Tavoitteena on kitkeä pois mahdollisesti haitalliset kemikaalit, vähentää tuotantoon liittyvien jätevesien kemikaalipitoisuuksia ja siten vähentää ihmisille ja ympäristölle aiheutuvaa kuormitusta. Lidl pyrkii korvaamaan vaaralliset kemikaalit aineilla, jotka ovat ympäristöystävällisempiä ja vaarattomampia ihmisten terveydelle, kuten vesipohjaiset painovärit, PFC-yhdisteiden käsittely tai keinotekoinen nahka ilman dimetyyliformamidia (DMF).

Vähintään kerran vuodessa riippumaton kolmas osapuoli tarkastaa märkäprosessilla varustettujen tekstiili- ja kenkävalmistajien raaka-aineiden käytön. Tämän epäsuoran testauksen lisäksi kemikaalivarasto tarkistetaan satunnaisesti ja toimitusketjun

asianomaisilta yrityksiltä otetaan vuotuiset jätevesinäytteet.

Kuten muutkin alan toimijat, myös Lidl hankkii suuren osan muusta kuin elintarvikevalikoimastaan riippumattomilta aasialaisilta valmistajilta. Huomattavasta edistymisestä ja talouskasvusta huolimatta Aasian sosiaaliset ja ekologiset olosuhteet ovat erilaiset kuin Euroopassa. Siksi keskitymme erityisesti tunnustettujen vähimmäisstandardien täytäntöönpanoon ja olemme määrittäneet tässä yhteydessä kolme päätavoitetta:

- Kemikaalien turvallisen käytön edistäminen
- Energian, veden ja kemikaalien käytön vähentäminen
- Ympäristöystävällinen jätteiden hävittäminen ja asianmukainen jätevesien hallinta

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi toteutimme yhdessä paikallisten toimittajiemme kanssa PURE-koulutusprojektin yhteistyössä Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) kanssa. Yli 400 työntekijää 80 tekstiilituotantoyrityksestä Kiinassa ja Bangladeshissa koulutettiin kansainvälisesti vakiintuneisiin ympäristö- ja turvallisuusstandardeihin. Yhteensä 67 000 tehtaan työntekijää saatiin koulutuksen piiriin. Painopiste oli jäteveden hallinnan parantamisessa ja riittävän kemikaalien hallinnan toteutuksessa. Tämä takaa, että Lidl Detox Commitment -sitoumuksessa mainitut kemikaaliryhmät jätetään pitkällä aikavälillä pois tuotannosta. Hanke pystyi vähentämään osallistuvien valmistajien vedenkulutusta noin 5,8 miljoonalla kuutiometrillä¹¹.

Leather Working Groupin ja kestävien tekstiilien allianssin jäsenenä Lidl on sitoutunut vähentämään vedenkulutusta ja edistämään vastuullista kemikaalien hallintaa tekstiilien toimitusketjuissa. Lidl ottaa myös ensimmäiset askeleet kohti kierrätettäviä tuotteitaesimerkiksi käyttämällä biohajoavia tekstiilejä, jotka on sertifioitu Cradle to Cradle® -tuotestandardien mukaisesti. Tiukat kriteerit sisältävät muun muassa vastuullisen veden käytön.

Myös jatkossa kehitämme ja laajennamme ympäristö-, kemikaali- ja jätehuoltojärjestelmiämme sekä luetteloita vaarallisista kemikaaleista, niiden kitkemiseksi toimitusketjuista yhdessä toimittajiemme kanssa.

4.1.4 Raaka-aineet

Pyrimme vähentämään vesiriskejä myös raaka-aineita ostettaessa. Esimerkiksi koko kahvivalikoimamme on Rainforest Alliance/UTZ-, Reilu kauppa- tai luomusertifioitua (tilanne: helmikuu 2020). Kaikissa kolmessa standardissa toteutetaan erilaisia toimenpiteitä veden säästämiseksi. Myös kaikissa Lidl:n omien tuotemerkkien tuotteissa käytettävä kaakao tulee 100-prosenttisesti sertifioiduilta viljelmiltä ja on sertifioitu kansainvälisesti tunnustettujen standardien mukaan, esimerkkinä Reilu kauppa, Rainforest Alliance/UTZ tai Luomu.

Yrtti- ja hedelmäteevalikoimasta 50 prosenttia on sertifioitu Reilu kauppa-, Rainforest Alliance-, Bio- tai Union for Ethical Biotrade /UTZ (tilanne: maaliskuu 2020) -sertifikaatilla. Käyttämämme palmuöljy (ydin) on 100-prosenttisesti sertifioitu kestävän palmuöljyn standardin (Roundtable on Sustainable Palm Oil, RSPO) mukaisesti. Määrittelemällä sertifioidut raaka-aineet johdonmukaisesti ostojen yhteydessä Lidl vaikuttaa merkittävästi vesivarojen suojeluun¹².

4.1.5 Päivittäistavarat

Muovi ei yleensä hajoa ympäristössä. Tästä syystä mikromuovien käyttö päivittäistavaroissa on suuri vettä likaannuttava ongelma. Olemme työskennelleet aiheen parissa vuodesta 2015 lähtien – uskomme, että mistä tahansa lähteestä peräisin olevien mikromuovipäästöjen vähentäminen on erittäin tärkeää. Kannatamme yhtenäistä eurooppalaista viitekehystä, jossa mikromuovit määritellään selkeästi. Toistaiseksi kosmeettisten valmisteiden mikromuoveja ei ole kuitenkaan laillisesti kielletty Euroopan tasolla. Yhdessä kosmetiikka- ja henkilökohtaisen hygienian tuotteiden toimittajien kanssa olemme tehneet seuraavan tavoitesopimuksen: mikromuovien käyttö lopetetaan omien merkkien kosmetiikkavalmisteissa vuoden 2021 loppuun mennessä¹³.

Näiden tuotteiden sisältämien mikromuovien lisäksi myös sekundaariset mikromuovit ovat uhka vesivaroille. Ne syntyvät muovisten pakkausmateriaalien mekaanisesta murskaamisesta ja väärästä hävittämisestä. Lidl:n muovistrategia, jossa määritetään erityiset tavoitteet muovin vähentämiseksi pakkausmateriaaleissa, on tarkoitettu vastaamaan tähän ongelmaan. REset Plastic -strategia tarjoaa Schwarz-ryhmälle kokonaisvaltaisen ja kansainvälisen lähestymistavan, joka on jaettu viiteen toiminta-alueeseen: REduce, REdesign, REcycle, REmove ja REsearch. Haluamme käyttää 20 prosenttia vähemmän muovia vuoteen 2025 mennessä ja tehdä kaikista omien tuotemerkkiemme pakkauksista kierrätettäviä. Tällä tavoin autamme vähentämään jätteen määrää ja erikokoisten muovien, mukaan lukien mikromuovien, pääsemistä ympäristöön.

4.2 Toimenpiteet toimipisteissämme

Toimitusketjun vedenkulutukseen verrattuna myymälöidemme vedenkulutus on hyvin vähäistä. Teemme kuitenkin toimenpiteitä myös tällä alueella vedenkulutuksen vähentämiseksi edelleen. Operatiivisen vedenkulutuksen mittaamiseksi ja vähennyspotentiaalin tunnistamiseksi seuraamme vedenkulutusta myymälöissä. Seurannan perusteella suuri osa yrityksen vedenkulutuksesta syntyy puhdistukseen liittyvissä toimenpiteissä sekä sosiaalityötiloissa. Pyrimme jatkuvasti parantamaan puhdistukseen liittyviä prosesseja ja koulutamme työntekijöitämme vastuulliseen vesivarojen käyttöön.

4.3 Viestintä

Lidl tarjoaa avointa tietoa veden kulutuksen ja saastumisen vähentämiseen tähtäävien toimenpiteiden tuloksista ja edistymisestä. Haluamme kertoa tästä kaikille asianosaisille – tuottajasta asiakkaaseen – ja antaa heille mahdollisuuden osallistua työhömmme vesivastuullisuuden edistämiseksi. Siksi otamme käyttöön tiettyjen omien merkkien tuotepakkauksissa "Save Water" -merkin. Merkin tarkoitus on herättää asiakkaita huomioimaan veteen liittyvät haasteet ja antaa suosituksia veden säästämiseen kotitalouksissa ja muilla elämän alueilla.

5. Lähteet

- 1 <https://www.adelphi.de/de/system/files/mediathek/bilder/Umweltatlas%20Liefer-kette%20-%20adelphi-Systain.pdf> (Tilanne: Maaliskuu 2017)
- 2 <https://a4ws.org>
- 3 Katso myös [Lidlin Huolellisuusperiaate](#)
- 4 <https://mobil.wwf.de/fileadmin/fm-wwf/Publikationen-PDF/WWF-WaterRisk-Studie-EN.pdf> (Tilanne: Lokakuu 2017);
<https://mobil.wwf.de/fileadmin/fm-wwf/Publikationen-PDF/WWF-Studie-Water-Stewardship-in-Landwirtschaftsstandards.pdf> (Tilanne: Heinäkuu 2015)
- 5 https://www.globalgap.org/uk_en/for-producers/globalg.a.p.-add-on/spring/
- 6 Katso myös [Linjaus kestävän hedelmien ja vihannesten tuotannon edistämiseksi](#)
- 7 Lisätietoja, katso myös [Linjaus kestävän kukkien ja kasvien tuotannon edistämiseksi](#)
- 8 https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-66981-6_8 (Tilanne: Heinäkuu 2018)
- 9 <https://cottonmadeinafrica.org/en/news/cmia-cotton-saves-water-and-greenhouse-gas-emissions/> (Tilanne: Marraskuu 2014)
- 10 <https://www.greenpeace.de/kampagnen/detox>
- 11 Katso myös [Lidl Detox -sitouksemme](#)
- 12 Lisätietoja, katso myös:
[Valikoimalinjaukset](#)
[Linjaus kestävän teentuotannon edistämiseksi](#)
[Linjaus kestävän kahvintuotannon edistämiseksi](#)
- 13 Lisätietoja, katso myös [mikromuovilinjauksemme](#)